International Journal of Filologia

Yıl: 1 *Sayı: 1* *ss. 64-68*

Yayın Geliş Tarihi: 17.12.2018 *Yayına Kabul Tarihi: 30.12.2018*

İSLAMDA GÖZƏLLİK

Elmira HAMZEYEVA[*]

Öz

Biz Quran və ayətləri, Rəsul-i Əkrəm (s. a. a) və Əhl-i Beytinin hədislərinə söykənərək İslam da gözellik mövzusuna toxunmaq istədk. Verilen misallarda Quranın tövsiyə və buyruqları bu gün bir çox "müsəlmanın" düşündüyünün tam tərsinədir. Bir çoxlarımız birilerinin geyim kuşamına, tərtib nizamına garşı çıxırık. Halbuki belə deyil düzgün deyil. İman gərəklərindən biri, fitrətin istədiyi şey təmizliyə, tərtib nizama əhəmiyyət verməkdir. Xüsusilə cəmiyyət içərisində və möminlər arasında bu, çox əhəmiyyətlidir.

İmam Sadiq (a .s): "Heç şübhəsiz Allah gözəlliyi sevər, pislik və çirkinliyi sevməz. Bəli Allah bir quluna bir nemət verdiyi zaman onun əsərini onda görmək istər." Bu necə olar deyə soruşduqlarında belə buyurar: "Paltarını təmiz tutmaq, gözəl qoxu istifadə etmək, evini gözəlləşdirmək, həyatini belə süpürüb təmiz tutmaq ilə olar. Hətta günəş batmadan əvvəl lampanı yandırmaq kasıblığı aradan qaldırar, ruzisni artırar."

Yəni Allah verdiyi neymtələri istifadə etmək üçün yaratmışdır.Amma gəderində.

Anahtar kəlimelər: *Bəzənmək, təmizlik, gözəl, Quran , sevmək*

BEAUTY IN ISLAM

Abstract

We wanted to focus on the subject of Islam, based on the Quran and verses, the hadiths of RasulAllah (pbuh) and the Ahl al-Bayt. In the examples given, the Qur'an's recommendations and commands are the opposite of what many "Muslims" think today. Many of us are clinging to some of the costumes of the garment, the orderly arrangement. However, it is not true. One of the branches of belief is that whatever the nature of fitr is desired is to pay attention to the cleanliness and order. This is especially important in the community and between believers.

Imam Sadiq (as) said: "Allah loves beauty, does not love evil and ugliness, but when Allah gives a servant to his servant, he wants to see his work in it." When he asks how to do this, he says: "It is possible to keep the clothes clean, to use the smell of perfume, to beautify the house, to sweep the yard and even to clean the yard, even burning the lamp before the sun goes down, it increases the poverty."

That is, God created the noodles He has given.

Keywords: *Decorate, clean, beautiful, love, The Quran*

Giriş

Hər bir kəs bəzək və bəzənməyi, gözəlliyi sevir. Gözəl mənzərələri, təbiətin gözəlliklərini, gözəl sözü, gözəl səsi, gözəl paltarı sevməkdə və onlardan xoşlanmaqdadır. Gənclik çağında insanlar bu hissi daha çox hiss edər və daha qabarıq olar. Uca dinimiz İslam da insanın yaradılışında bu hissə qarşı çıxmamış, ancaq insanın bu ehtiyacına da müəyyən bir çərçivə içərisində cavab verməyə çalışmışdır.

---

[*]Dr., Bakı Dövlət Universiteti, hamzayeva_e@hotmail.com

Biz Quran və ayətləri, Rəsul-i Əkrəm (s. a. a) və Əhl-i Beytinin hədislərinə söykənərək bu mövzuya toxunmaq istəyirik.

Ə'raf surəsinin 31. və 32. Ayətlərində belə buyurmaqdadır: “Ey Adem oğulları! Her mescitde ziynetinizi takının (güzel ve temiz giyinin). Yiyin için fakat israf etmeyin. Çünkü o, israf edenleri sevmez”. “De ki: "Allah'ın, kulları için yarattığı zîneti ve temiz rızkı kim haram kılmış?" De ki: "Bunlar, dünya hayatında mü'minler içindir. Kıyamet gününde ise yalnız onlara özgüdür. İşte bilen bir topluluk için âyetleri, ayrı ayrı açıklıyoruz."

Görüldüyü kimi Quranın tövsiyə və buyruqları bu gün bir çox müsəlmanın düşündüyünün tam tərsinədir. Bir çoxlarımız bir kimsənin geyim kuşamına, tərtib nizamına əhəmiyyət verdiyini gördüyümüzdə onun daha çox təqvalı, zühd əhli olduğunu zənn edirik. Halbuki belə deyil. İman gərəklərindən biri və fitrətin istədiyi şey təmizliyə, tərtib nizama əhəmiyyət verməkdir. Xüsusilə cəmiyyət içərisində və möminlər arasında bu, çoxəhəmiyyətlidir. Bəli, bir mömin hərəkətləri, davranışları tərtib nizamı və təmizliyi mazbut bir müsəlman görünüşü verməlidir və insanları İslamdan ürkütməməlidir. Əsl təqva və zühd dünya malına dünya zinətlərinə düşkün və əsir olmamaqdır. Yəni bu cür şeylər onu şər vəzifələrini yerinə yetirməkdən saxlamalıdır. Bunun xaricində insanın bir vəzifəsi də insanların əhəmiyyət verdiyi və İslamın da te'yid etdiyi şeylərə əhəmiyyət verməlidir. Təmizlik, tərtib və nizam, halalından dolanışığını möhkəm, insanlara köməkçi olma, ictimai köməkləşmə və s...

Hz. Rəsul-I Əkrəm (s. a. a) : "Allah gözəldir, gözəlliyi sevər. Allah öz nemətini qulunda görməyi sevər; pislik və pisliyi sevməz." (Kenz-ül Ummal, Hədis: 17166)

İmam Sadiq (a .s): "Heç şübhəsiz Allah gözəlliyi sevər, pislik və çirkinliyi sevməz. Bəli Allah bir quluna bir nemət verdiyi zaman onun əsərini onda görmək istər." Bu necə olar deyə soruşduqlarında belə buyurar: "Paltarını təmiz tutmaq, gözəl qoxu istifadə etmək, evini gözəlləşdirmək, həyətini belə süpürüb təmiz tutmaq ilə olar. Hətta günəş batmadan əvvəl lampanı yandırmaq kasıblığı aradan qaldırar, ruzisni artırar."

İmam Sadiq (a .s): "Bir gün Peyğəmbər (s. a. a) saçı başı dağınıq, paltarı çirkli, pis halli bir adamı gördüyündə belə buyurdu: "Allahın nemətlərindən faydalanıb vəziyyətinizi gözəlləşdirmək və neməti aşkar etmək də dinin bir parçasıdır."

İmam Sadiq (ə.s): "Gözəl geyin və bəzən; çünki Allah gözəldir və gözəlliyi sevər; lakin bunların halalından olmasına diqqət yetir."

Rəsul-i Əkrəm (s. a. a): "Allah-u Təala sevər ki qulu, mömin qardaşlarının yanına çıxdığında onlar üçün hazırlansın və bəzənsin."

Rəsul-i Əkrəm (s. a. a): "Saçı başı qarışıq və çirkli bir gəncə belə buyurdu: "Ya saçını dara vəya qısalt." Yenə Müsəlmanlara xitab ederek belə buyurdu: "Paltarınızı gözəl edin; işlerinizi və eyrilerinizi düzəldin, belə ki xalq arasında mən kimi tanınmalısınız."

Rəsul-i Əkrəm (s. a. a): "Ayna olmadığı zaman belə saçınızı suya baxaraq düzəldin."

Rəsul-i Əkrəm (s. a. a) Çölə çıxdığında belə aynaya vəya suya baxaraq üstünü başını düzəldər ondan sonar belə deyərdi: "Cənnətə ancaq təmiz olan girər."

Rəsul-iƏkrəm (s .a .a): "Adamın ən gözəl bəzəyi imanla birlikdə olan bir dinclik və sükunətdir."

Rəsul-iƏkrəm (s. a. a): "Meslislerinizi Əlinin zikriylə (onun sözlərini və fəzilətlərini danışmaqla) bəzəyin.

Rəsul-i Əkrəm (s. a. a): "Adamın gözəlliyi haqq sözü söyləməsidir."

İmam Həsən (ə.s): "Namaza durduğu zaman ən yaxşı paltarlarını geyərdi. Özünə "Niyə ən yaxşı paltarı geyirsən?" deyə soruşulduğunda belə buyurdu: "Allah gözəldir və gözəlliyi sevər; mən Rəbbim üçün bəzənirəm; çünki o belə buyurmuşdur: "Bəzənərək məscidə girin."

Rəsul-iƏkrəm (s. a. a): "Saçınızı, saqqalınızı boyanın; çünki bu gəncliyinizi və gözəlliyinizi artırar."

İmam Muhammet Musa (ə.s): "Evli qadın özünü boş buraxmamalıdır və yalnız boyuna taxacağı bir boyun bağıyla da olsa özünü bəzəməlidir; əlini xınasız buraxmamalıdır, yaşlı belə olsa."

İmam Muhammet Musa (ə.s): Özünə "Niyə, ne səbəbe saqqalınızı rəngləyirsiniz?" deyə soruşduqlarında bele buyurdu: "Bu bir hazırlıqdır. Qadınların iffətli qalmalarına səbəb olar. Bəzi qadınların iffətlərini və həya sərhədini aşmalarının səbəbi, bərabər/yoldaşlarının onlara qarşı hazırlanmamaları və bəzənməmələridir."

Bəli görüldüyü kimi Peyğəmbər əfəndimiz və onun pak Əhl-i Beyti də nə qədər təmizliyə, tərtib nizama, bəzənməyə və gözəlliyə əhəmiyyət verdiklərini vurğulamış və bunları, cəmiyyətin ən gözəl nümunələri olaraq əvvəl özlərine tətbiq etmişlər.

Bu bəzənmə hadisəninin xüsus ilə ailəvi əlaqələrdə çox əhəmiyyətli yeri vardır. Ailədə dinclik, sevgi və söhbətin hakim olmasına və narahatlıqlardan uzaq, dinclik və xoşbəxtlik dolu bir ailə mühiti meydana gəlməsinə fövqəladə köməkçi olar. Bu mövzuda hərkəs üzərinə düşən vəzifəsni ən yaxşı şəkildə yerinə yetirməli və haram olan şeylər xaricində israfa, nümayişə qaçmayacaq şəkildə bir-birlərinə qarşı bəzənməli və təbii ehtiyaclarını qarşılamalıdırlar. Və bunu özlərinə bir ibadət səbəb ibilməlidirlər. Bu mövzuda hər iki bərabər/yoldaş da qarşı tərəfin zövq və istəklərini gözqarşısında saxlamalıdır.

Bəli görüldüyü kimi İslam bəzənmə və gözəlliyə fövqəladə əhəmiyyət verməkdədir.Lakin bütün bunlara müəyyən məhdutlar gətirmişdir ki qısaca bunları sıralamağa çalışacağıq:

1- Əvvəla bütün bunlar halal olan şeylər daxilində olmalı və haramlardan qaçınılmalıdır. Məsələn necis şeylərlə bəzənmək haramdır. Kişilərdə qızıl istifadə etmək haramdır. Qadınların namahremlere göstərmək üçün bəzənmələri haramdır.Hətta namahremlerin fərq edəcəyi yerdə qoxu sürmələri belə haramdır.

2- Bəzənmə sevgisi, bəzəkpərəstlik, rahatlıqçılıq və lüksçülüyə çevrilməməlidir. Çünki bucür şeylərin sənın haqqpərəstlik və mənəviyyatını öldürər. Davamlı maddiyyətə dalıb getməsinə səbəb olar.

3- Bəzənmə sevgisi modaya çevrilməməlidir. Çünki o zaman insani fikiri və mədəni istiqlalını itirib şəxsiyyətsiz vəziyyətə düşər və hamı/həmişə onun bunun ardında sürünerek ömürünü heç edər.

4- Bəzənmə və gözəllik sevgisi çirkin rəqabətə çevrilməməlidir. Çünki insanlar arasında səmimiyyət və sevgini qaldırıb yerinə çəkəbilməməzlik və ikiüzlülük kimi pis sifətlər yerləşdirər.Təəssüfki, hal-hazırda bunları az yaşayırıq deyilik.

5- Bəzənmə ehtirası israf və həddindən artıqlıq ,həddinə çatmamalıdır. Çünki israf olduğu kimi, Allahın nemətlərini boş yerə xərcləmək, insanlar ıçətin vəziyyətdə buraxar. Halbuki təbii olmaq, həm insanı ruhən rahatlaşdırar, həm də bi rsıra boş xərcləmələrin önünü al/götürərək ailə iqtisadiyyatını məğbur etməz.

6- Bəzənmə və gözəllik ehtirası qürur və nümayiş həddinə çatmamalıdır. Yoxsa fəsad və nifaq doğurar; səmimiyyətləri pozar; insanları bir-birindən uzaqlaşdırar; gerçək qulluğa mane olar və insanı HaqqTəaladan uzaqlaşdırar.

Burada yerigəlmişkən, hədislərdə bəhsedilən başqa bir gözəllik və bəzəkdən də biraz danışmaq istəyirəm. O da mənəvi gözəlliklər və bəzəklərdir. Əsl və qalıcı olan gözəllik də bunlardan ibarətdir.

Hucurat surəsi

7. Ayətdə Rəsulullahın zamanındakı Müsəlmanlar haqqında belə buyurur: "Ancaq Allah imanı sizə sevdirdi və onu ürəklərinizdə bəzəyib cazibədar etdi."

Bəli görüldüyü kimi Allah-u Təala gerçək möminlər üçün imanı bir bəzək-zinət etmişdir. İmamlarımızdan biri belə buyurmuşdur: Aynanın qarşısına keçdiyin zaman belə dua et: "Allahım yaradılışımı gözəl etdiyin kimi əxlaqımı da gözəlləşdir."

Hz. Əli'nin mənəvi gözəlliklərdən behseden hədislərindən faydalanaraq mənəvi zinət və gözəlliklərdən bir qisimini sıralamağa çalışacayıq:

Hz. Əli (ə.s): "Ən gözəl bəzək səni insanlarla qaynaşdıran, səni onların arasında gözəl göstərən, dillərini səndən qoruyan xasiyyətlərindir."

Hz. Əli (ə.s): "Heç bir kimsə Allahın itaətindən daha gözəl birşeylə bəzənməmişdir."

Hz. Əli (ə.s): "Dinin bəzəyi səbr və razılıqdır."

Hz. Əli (ə.s): "Dinin bəzəyi ağıldır."

Hz. Əli (ə.s): "İslamın bəzəyi yaxşılıq etməkdir."

Hz. Əli (ə.s): "İmanın bəzəyi ədalətdir."

Hz. Əli (ə.s): "Elmin bəzəyi həlim və dözümlü olmaqdır."

Hz. Əli (ə.s): "İbadətin bəzəyi huşu ilə ibadət etməkdir."

Hz. Əli (ə.s): "Kasıblığın bəzəyi iffətli olmaq, zənginliyin bəzəyi şükretmək, bəlanın bəzəyi səbrdir; soylu soplu olmanın bəzəyi təvazökar olmaqdır; ağılın bəzəyi ədəbli olmaq, yaxşılıq və xidmətin bəzəyi minnət etməməkdir."

Hz. Əli (ə.s): "Möminin gözəlliyi, təqvasıdır."

Hz. Əli (ə.s): "Qulun gözəlliyi, Allaha ibadət etməsidir."

Hz. Əli (ə.s): "Alimin gözəlliyi, elminə əməl etməsidir."

Hz. Əli (ə.s): "Elmin gözəlliyi, onu yaymaqdır."

Hz. Əli (ə.s): "Azad insanın bəzəyi, zillət və rüsvayçılıqdan qaçmasıdır."

Hz. Əli (ə.s): "Yaxşılıq edənin gözəlliyi, minnət etməməsidir."

Hz. Əli (ə.s): "Yaxşı əmanətin gözəlliyi, onu tamamlamaqdır."

Hz. Əli (ə.s): "Zənginliyin gözəlliyi, qənaətkar olmaqdır."

Hz. Əli (ə.s): "Yoldaşlığın bəzəyi (yoldaşlarının səhvlərinə qarşı) dözümlü olmaqdır."

KAYNAKÇA

Qurani-Kərim. Tərcümə: Z.Bünyadov, V.Məmmədəliyev.Azərnəşr.1901.

Həzrəti Məhəmməddən hədislər. https//haqqında.az.Hedislər.

Həzrəti Əlidən hədislər. BAKI NUR NEŞRİYATI , 2007.

Xanımlara aid hədislər. İxlas. S. Az Haqqı deyə-deyə tək qaldım. 2013.